

گزیده‌ای از قوانین و مقررات کشورها در حوزه پدافند غیرعامل

به انضمام

بررسی تطبیقی وضعیت حقوقی پدافند غیرعامل در ایران و هند

جلد چهارم (هند)

تدوین و تألیف:

دکتر جلال نخعی

(عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز)

دکتر زهره پوستین‌چی

(دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن)

سعیده اسکندری

موسسه انتشارات جهان جام جم

سروشنامه	نخعی، جلال، ۱۳۳۸ -
عنوان	گزیده‌ای از قوانین و مقررات کشورها در حوزه پدافند غیرعامل جلد چهارم (هند)
مشخصات نشر	تهران: جهان جام جم، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	۱۰۰ ص، کتابنامه
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۹۶-۰۵۹-۶
فهرست نویسی	فیبیا
شناسه افزوده	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
مندرجات	ج. ۱. جمهوری اسلامی ایران - ج. ۲. ایالات متحده آمریکا - ج. ۳. انگلستان
شناسه افزوده	پوستین چی - زهره - ۱۳۴۱
مندرجات	اسکندری - سعیده - ۱۳۶۸
کتابشناسی ملی	۳۸۶۴۱۷۹

موسسه انتشارات جهان جام جم

گزیده‌ای از قوانین و مقررات کشورها در حوزه پدافند غیرعامل

(جلد چهارم - هند)

تدوین و تألیف: جلال نخعی - زهره پوستین چی - سعیده اسکندری

ناظر علمی: دکتر ابراهیم متقی

ویراستار: مریم فودایی

ناشر: موسسه انتشاراتی جهان جام جم

مدیر تولید و ناظر فنی چاپ: فرزین مومکفی

چاپ و صحافی: خدمات فرهنگی یاسین

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت و سال چاپ اول - ۱۳۹۵

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

www.nashrejamejam.com

نشانی: تهران - میدان انقلاب - خیابان کارگر جنوبی - خیابان لبافی نژاد غربی - کوچه سیمین - پلاک ۵

تلفکس: ۶۶۵۹۶۶۱۸ - تلفن: ۶۶۹۲۶۶۳۴ - ۶۶۵۶۵۸۲۵

هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق استفاده از عنوان کتاب و همچنین چاپ و نشر تمام یا بخشی از این اثر را به هر صورت ندارد و متخلفین به موجب بنده از ماده‌ی قانون حمایت از ناشران تحت پیگرد جدی قانوی قرار می‌گیرند.

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار.....
۱۳	مقدمه.....
۱۵	فصل اول: جایگاه پدافند غیرعامل در هند.....
۱۷	۱-۱- مفاهیم.....
۱۷	۲-۱- پیشینه پدافند غیرعامل در هند.....
۱۷	۱-۲-۱- جنگ هند و چین.....
۱۸	۲-۲-۱- تلاش هند برای قلمرو با ژاپن.....
۱۹	۳-۲-۱- طرح پیشرو پدافند غیرعامل هند.....
۲۳	فصل دوم: سازمان‌ها و واحدهای مسئول در ارتباط با پدافند غیرعامل هند.....
۲۵	۱-۲- اصول اولیه پدافند غیرعامل.....
۲۵	۱-۱-۲- صورت‌های پدافند غیرعامل.....
۲۵	۲-۱-۲- اهداف سازمان پدافند غیرعامل.....
۲۶	۳-۱-۲- حوزه فعالیت نیروهای پدافند غیرعامل.....
۲۷	۴-۱-۲- سازمان‌های مردمی پدافند غیرعامل.....
۲۸	۵-۱-۲- شرایط عضویت در سازمان پدافند غیرعامل.....
۲۸	۲-۲- آموزش پدافند غیرعامل به داوطلبان.....
۲۹	۱-۲-۲- آموزش پدافند غیرعامل در مدارس، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی.....
۲۹	۲-۲-۲- آموزش‌های پدافند غیرعامل زیر نظر ان سی سی.....
۲۹	۳-۲-۲- آموزش پدافند غیرعامل زیر نظر برنامه خدمات ملی و ان سی سی.....
۳۰	۴-۲-۲- همکاری با مسئولان اصلی پدافند غیرعامل.....
۳۰	۳-۲- ساختار ملی مدیریت بحران و پدافند غیرعامل در هند.....
۳۰	۱-۳-۲- مدیریت بحران.....
۳۱	۲-۳-۲- مدیریت صحنه بحران.....
۳۳	۱-۲-۳-۲- برنامه تأمین نیازهای اساسی.....
۳۳	۲-۲-۳-۲- برنامه حفاظت از زیرساخت‌ها.....
۳۳	۳-۲-۳-۲- برنامه تداوم خدمات دستگاه‌ها.....
۳۳	۴-۲-۳-۲- برنامه مدیریت و پشتیبانی منابع.....

- ۳۳ برنامه آموزش همگانی ۵-۲-۳-۲
- ۳۴ برنامه آموزش تخصصی ۶-۲-۳-۲
- ۳۴ اجرای رزمایش و مانور ۷-۲-۳-۲
- ۳۴ نیروهای پدافند غیرعامل هند ۴-۲
- ۳۵ پدافند غیرعامل در شهرستان‌ها ۵-۲
- ۳۷ نیروهای سیال پدافند غیرعامل ۱-۵-۲
- ۳۸ خطوط ارتباطی ۲-۵-۲
- ۳۹ سازمان‌های پدافند غیرعامل ۶-۲
- ۳۹ گارد ملی هند ۱-۶-۲
- ۴۰ ملی دانشکده افسری (کادت) ۶-۲
- ۴۲ ناگیور ۶-۲
- ۴۲ نقش دولت در پدافند غیرعامل ۴-۶-۲
- ۴۳ سرپرست پدافند غیرعامل ۱-۴-۶-۲
- ۴۴ مسئول رسیدگی به امور پدافند غیرعامل ۲-۴-۶-۲
- ۴۴ سپاه یا ارتش پدافند غیرعامل هند ۳-۴-۶-۲
- ۴۴ فعالیت وزارتخانه‌های هند در حوزه پدافند غیرعامل ۷-۲
- ۴۵ وزارت امور داخلی (وزارت سرور) ۱-۷-۲
- ۴۶ وزارت بهداشت و سلامت خانواده ۲-۷-۲
- ۴۶ وزارت توسعه منابع انسانی ۳-۷-۲
- ۴۶ وزارت راه و شهرسازی ۴-۷-۲
- ۴۷ امور اقتصادی پدافند غیرعامل هند ۸-۲
- ۴۷ دستگاه‌های مرتبط با بخش پدافند غیرعامل ۹-۲
- ۴۷ ساختمان مردم‌نهاد ۱-۹-۲
- ۴۹ زیرساخت‌های فناوری اطلاعات ۲-۹-۲
- ۴۹ بازرسان و کنترل‌کنندگان ۳-۹-۲
- ۴۹ سازمان اورژانس و جراحی سیار ۴-۹-۲
- ۵۱ سازمان مقابله با آتش‌سوزی‌های گسترده ۵-۹-۲
- ۵۱ اختفاء و استتار واحدها ۶-۹-۲
- ۵۲ سازمان‌های اطلاعاتی هند ۱۰-۲
- ۵۳ سرویس اطلاعات داخلی ۱-۱۰-۲

۵۳	۲-۱-۱۰-۱- مسئولیت‌ها
۵۴	۲-۱-۱۰-۲- فعالیت‌ها
۵۴	۲-۱-۱۰-۳- عملکرد
۵۵	۲-۱-۱۰-۴- سلسله‌مراتب افسران کلاس
۵۵	۲-۱-۱۰-۴-۱- افسران کلاس
۵۵	۲-۱-۱۰-۴-۲- افسران کلاس C
۵۶	۲-۱-۱۰-۵- علمیات‌ها در پيله اختفاء
۵۷	۲-۱-۱۰-۶- بررسي اطلاعات برون‌مرزی (RAW)
۵۸	۲-۱-۱۰-۷- رطایف سازمان اطلاعات برون‌مرزی
۵۹	۲-۱-۱۰-۸- اهداف سازمان اطلاعات برون‌مرزی
۵۹	۲-۱-۱۰-۹- ساختار و عملکرد RAW
۶۱	۲-۱-۱۰-۱۰- استخدام
۶۱	۲-۱-۱۰-۱۱- شکست‌ها
۶۲	۲-۱-۱۰-۱۲- عملیات‌ها
۶۸	۱۱-۱۱- انجمن سایبر هند
۷۱	۱۲-۱۲- قوانین سایبری در هند
۷۱	۲-۱۲-۱- مفاهیم و اصطلاحات در قوانین سایبری هند
۷۶	۲-۱۲-۲- دیوان محاکمات قوانین استثنایی سایبر
۷۸	۲-۱۲-۳- وضع قوانین برای مجرمان یا متخلفان هندی خارج از کشور
۷۹	۲-۱۳- مأموریت دولت در ایجاد فضای انعطاف‌پذیر سایبر برای شهروندان
۸۱	فصل سوم: ارزیابی تطبیقی قوانین پدافند غیرعامل در جمهوری اسلامی ایران و هند
۸۴	۳-۱- مفاهیم
۸۶	۳-۲- امر آموزش و پدافند غیرعامل
۸۷	۳-۳- پدافند غیرعامل در حوزه فعالیت‌های هسته‌ای
۸۹	۳-۴- وظایف وزارتخانه‌ها در خصوص پدافند غیرعامل
۹۱	۳-۵- پدافند غیرعامل در ارتباط با تسلیحات متعارف و غیرمتعارف
۹۲	۳-۶- پدافند غیرعامل در ارتباط با فضای سایبر
۹۹	منابع

کشورهایی که در حوزه ژئوپلیتیک تهدید به سر می‌برند یا در منطقه پیرامونی خود، با نشانه‌هایی از تهدید دائمی و تکرارشونده روبه‌رو هستند، نیاز همه‌جانبه‌ای به سازمان‌دهی ساختار پدافند غیرعامل دارند. پدافند غیرعامل را می‌توان به‌عنوان وجه تکمیلی دفاع همه‌جانبه دانست. هرگونه سازمان‌دهی قدرت، زمینه کاهش تهدیدات را به‌وجود می‌آورد. کشورهایی همانند هند که دارای تضادهای درون‌ساختاری بود و به‌دلیل تاریخی دارای اختلافات ایدئولوژیک و درگیری‌های مرزی با پاکستان می‌باشند، نیازمند ساختاری به‌یاد برای حفاظت از شهروندان و منابع در چارچوب پدافند غیرعامل هستند. مفهوم پدافند غیرعامل در هند زمانی به کار گرفته شد که سربازان هندی در جنگ دوم جهانی با نیروهای انگلیسی همکاری می‌داشتند. انگلستان در زمره کشورهایی است که از قابلیت لازم برای ارتقاء پدافند غیرعامل برخوردار است. به همین دلیل، توانست در دوران جنگ دوم جهانی امنیت نسبی برای شهروندان خود به وجود آورد.

از سال ۱۹۴۱، تلاش‌های جدی برای ایجاد سازمان پدافند غیرعامل در هند صورت گرفت و دامنه فعالیت آن به‌مرور زمان توسعه بیشتری پیدا کرد. این موضوع، زمینه‌های درک راهبردی برای نظامیان هند در سال‌های بعد از جنگ دوم جهانی را به‌وجود آورد. امارات یافتن موضوعات مربوط به حوزه پدافند غیرعامل در هند مربوط به دورانی است که جنگ با چین در سال ۱۹۶۲ تأثیر قابل توجهی بر ادراک راهبردی به‌جا گذاشت. از سال ۱۹۶۲ به بعد، هند توانست برآورد ریزی سازمانی برای ارتقاء قابلیت‌های بنیادین و زیربنایی در حوزه پدافند غیرعامل را به وجود آورد. نیازهای پدافندی در جهت حفاظت از جان شهروندان و بهینه‌سازی منابع اقتصادی و صنعتی در شرایط تهدیدات به‌خاطر به کار گرفته شده است. ساختار حقوقی و برنامه اجرایی بهینه‌سازی پدافند غیرعامل در هند مربوط به سال ۱۹۶۸ است. مجلس ملی هند ساختار و اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل را تصویب نمود.

بحران‌های امنیتی در شرایطی منجر به افول و ناکارآمدی کشورها در مقابله با تهدیدات می‌شود که اراده عمومی، انگیزه و روحیه مقاومت در کشورها کاهش یابد. سازمان پدافند غیرعامل وظیفه دارد تا از طریق حفاظت مؤثر نهادهای اجتماعی، شهروندی، صنعتی و نظامی زمینه حفظ انگیزه مقاومت در کشور را به وجود آورد. کشورهایی همانند ایران که محور اصلی فعالیت و کنش خود را بر سازوکار مقاومت قرار داده‌اند، نیازمند طراحی الگویی در سازمان پدافند غیرعامل خواهند بود که زمینه‌های لازم برای حفظ زیرساخت‌های امنیت ملی، اجتماعی و شهروندی را فراهم سازد.

شکل‌بندی دفاع غیرعامل در هند، مبتنی بر نیازهای ساختاری و راهبردی است. از آنجایی که هند دارای جمعیتی گسترده است، طبیعی است که کنترل این جمعیت در چارچوب دفاع غیرعامل کار دشواری خواهد بود. روندهای تکامل و تحول در ساختار دفاع غیرعامل هند مبتنی بر الگوهای مشارکت چندین نهاد، سازمان و وزارتخانه داخلی است. وزارت دفاع هند بخشی از نیازهای سازمان پدافند غیرعامل کشور را تأمین می‌کند. تأمین نیازها مبتنی بر برنامه‌ریزی اجرایی سازمان‌هایی است که می‌تواند زیرساخت‌های دفاع اجتماعی در شرایط تهدید را به‌وجود آورد.

دفاع اجتماعی در هند معنای متفاوتی با کشورهای کوچک دارد. مؤلفه جمعیتی هند در زمره عواملی محسوب می‌شود که خدمات رسانی ماهیت ساختاری، سازمانی و چندجانبه پیدا می‌کند. خدمات رفاهی، خدمات آموزشی و گسترش انبارهای آذوقه را می‌توان بخشی از برنامه دفاع غیرعامل هند در شرایط تهدید دانست. در این فرایند، نهادهای مختلفی از جمله سازمان زنان داوطلب، گارد ملی، سازمان دانشجویان نظامی، سازمان حمل‌ونقل و ارتباطات و سازمان دفاع شهری مشارکت دارند. هریک از این سازمان‌ها فعالیت خود را، کوه‌ها تنظیم می‌کنند که از قابلیت تطبیق و انعطاف‌پذیری با نهادهای اجرایی و نیازهای سازمان پدافند غیرعامل برخم، دار باشند.

مهم‌ترین برنامه هند برای تقویت سازمان دفاع غیرعامل را می‌توان بهینه‌سازی آموزش پدافندی در فضای اجتماعی، اقتصادی و صنعتی دانست. حفاظت از زیرساخت‌های صنعتی، بخشی از ضرورت امنیت ملی هند محسوب می‌شود. ساختار صنعتی باید بتواند نیازهای زندگی اجتماعی، ضرورت‌های بهداشتی و الگوهای مشارکت چندجانبه را به‌وجود آورد. به همین دلیل است که حفاظت از زیرساخت‌های صنعتی محور اصلی برنامه‌ریزی پدافند غیرعامل هند به‌شمار می‌رود.

مدیریت تهدیدات بخشی از نیازهای تاکتیکی و راهبردی سازمان دفاع غیرعامل هند محسوب می‌شود. در این ارتباط، کمیته ملی مدیریت بحران فعالیت‌هایی را در حوزه‌های مختلف اجتماعی، جمعیتی و اقتصادی مربوط به سازمان پدافند غیرعامل انجام می‌دهد. کمیته ملی مدیریت بحران درصدد است تا زمینه‌های تأمین نیازهای زیربنایی گروه‌های اجتماعی هند را فراهم سازد. در این ارتباط، بهره‌گیری از داوطلبان دفاع غیرنظامی می‌تواند زمینه‌های تقویت فعالیت‌های سازمان پدافند غیرعامل در شهرستان‌ها و مناطق پیرامونی را به‌وجود آورد.

جلال نخعی

مؤلف

سازمان پدافند غیرعامل هند را می‌توان در زمره سازمان‌هایی دانست که در محیط بین‌المللی به‌عنوان شاخص کشورهای درحال توسعه تلقی می‌شود. کشور هند توانسته است نیازهای راهبردی خود را از طریق پیوند ساختار دفاعی، حوزه اقتصادی و نیروهای اجتماعی فراهم سازد. بخش نظامی از اهمیت ویژه‌ای در ساختار پدافند غیرعامل برخوردار است.

سازمان دفاع غیرعامل هند براساس ضرورت‌های مقابله با تهدیدات «پاکستان» و «چین» سازمان‌دهی شده است. تجربه تاریخی در سال‌های بعد از جنگ دوم جهانی که منجر به شکل‌گیری جنگ‌های منطقه‌ای گردیده است، امری تعیین‌کننده برای مقابله با تهدیدات دانست. در این فرایند، مقابله با تهدیدات پاکستان مبتنی بر فعال‌سازی ساختار اجتماعی و سازوکارهایی در قالب پیشگیری و کنترل است. درحالی‌که الگوی رفتاری هند برای بازدارندگی در برابر چین، آثار خود را در برنامه‌ها و سازمان‌دهی مدیریت سازمان پدافند غیرعامل هند به‌جا گذاشته است.

در طرح پیش‌نویس پدافند غیرعامل هند می‌توان به‌هایی از آماده‌سازی مقدماتی برای مقابله با تهدیدات را مشاهده کرد. برنامه‌های پدافند غیرعامل هند براساس نیازهای دفاعی تنظیم گردیده و مورد پذیرش و تصویب شورای امنیت ملی کشور قرار می‌گیرد. همین دلیل است که بخش قابل توجهی از فعالیت‌های اجرایی سازمان پدافند غیرعامل در کنترل شورای امنیت ملی است. به‌عبارت دیگر، شورای امنیت ملی نقش محوری در هماهنگی وزارتخانه‌های مختلف در مقابله با تهدیدات خواهد داشت؛ ازاین‌رو سازمان پدافند غیرعامل هند، بخش عمده‌ای از کارویژه‌های خود را در تأمین صلح و آماده‌سازی قابلیت‌های سازمانی در جهت مقابله با تهدیدات قرار داده است.

سازمان‌های مردم‌نهاد در هند، مشارکت فزاینده‌ای با سازمان پدافند غیرعامل پیدا کرده‌اند. خدمات وزارت دفاع برای گروه‌های اجتماعی که در حوزه فعالیت‌های پدافند غیرعامل مشارکت دارند، در زمره عواملی محسوب می‌شود که اشتیاق گروه‌های اجتماعی به‌ویژه جوانان برای مشارکت در فعالیت‌های تمرینی و اجرایی سازمان پدافند غیرعامل را فراهم می‌سازد. این نیروها در سال ۲۰۱۶ بالغ بر یک میلیون و دویست هزار نفر بوده‌اند. درحالی‌که سازمان اجرایی پدافند غیرعامل هند که ماهیت حرفه‌ای دارد، کمتر از ۱۰۰ هزار نفر را دربر گرفته است.

هریک از گروه‌های داوطلب تحت کنترل سازمان رسمی در گروه نجات، گروه پزشکی و گروه آتش‌نشانی فعالیت دارند. گسترش خطوط ارتباطی سازمان‌های اقتصادی، اجتماعی و دفاعی در شرایط صلح و جنگ را می‌توان در زمره فعالیت‌های سازمان پدافند غیرعامل هند دانست. در این فرایند، زیرساخت‌های فناوری اطلاعاتی، گسترش شبکه‌ها و مجموعه‌های سایبری به گونه قابل توجهی گسترش پیدا کرده است. همکاری سازمان‌های اطلاعاتی هند با سازمان دفاع غیرعامل، زمینه شناخت دقیق‌تر تهدیدات به‌ویژه تهدیدات سایبری را فراهم آورده است.

دکتر ابراهیم متقی

عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

www.ketab.ir